

Πρωτεύουσα του Βουσιρίτη νομού της Αιγύπτου, στο Δέλτα του Νείλου, η πόλη Βούσιρη, στα αιγυπτιακά ήταν γνωστή ως Per Usire (σπίτι του Όσιρη, του θεού της γονιμότητας, του οποίου ενσάρκωση ήταν η γίδα). Ο βασιλιάς Βούσιρης όμως ήταν γιος του Ποσειδώνα από την κόρη του Έπαφου, την Λυσιάνασσα. Καταπώς γράφει ο Απολλόδωρος (II 116 - 117), επί εννιά χρόνια, το βασίλειο του Βούσιρη στην Αίγυπτο μαστιζόταν από «αφορία»: Η γη δεν κάρπιζε. Ο βασιλιάς κάλεσε από την Κύπρο τον μάντη Φράσιο, αδελφό του Πυγμαλίωνα, μήπως και βρει τι συμβαίνει. Ο μάντης χρησιμοδότησε ότι το πρόβλημα θα λυνόταν, αν θυσίαζαν από ένα ξένο κάθε χρόνο. Μια και ο ίδιος ήταν ξένος, συνελήφθη αμέσως και θυσιάστηκε στον Δία πρώτος αυτός.

Με τον καιρό, ο Βούσιρης τροποποίησε λίγο την πρακτική με τις θυσίες και θυσίαζε κάθε ξένο που λάχαινε να βρεθεί στο βασίλειό του. Τον πήγαινε στην Μέμφιδα, τάχα να τον μιήσει στη λατρεία του Δία. Εκεί, τον έδενε, τον τοποθετούσε στον βωμό και τον έσφαζε μαζί με τους άλλους ιερείς.

Έχοντας αφήσει πίσω του τη Λιβύη, ο Ηρακλής πέρασε από την Αίγυπτο. Ο Βούσιρης τον δέχτηκε όπως όλους: Και τον πήγε στην Μέμφιδα. Εκεί τον έδεσε και τον έβαλε πάνω στον βωμό. Όταν όμως θέλησε να τον θυσιάσει, ο Ηρακλής έσπασε τα δεσμά του και σκότωσε όλους όσους έτυχε να βρίσκονται εκεί: Τον ίδιο τον Βούσιρη, τον γιο του, Αμφιδάμα, τον κήρυκα Χάλβη κι όλη την βασιλική φρουρά.

Ο Ηρόδοτος (B, 45) θεωρεί τον μύθο ανοησία καθώς, όπως γράφει, οι Αιγύπτιοι δεν θυσίαζαν ανθρώπους ή ζώα, εκτός από γουρούνια και χήνες. Στην εποχή του όμως (τον 5^ο π.Χ. αιώνα) πολλά είχαν αλλάξει. Από αιώνες, υπήρχαν στους τάφους των Φαραώ ζωγραφιές με τα οικεία πρόσωπα των νεκρών και τους δούλους τους. Κι αυτές είχαν διαδεχτεί αρχαία συνήθεια να θάβονται οι Φαραώ παίρνοντας μαζί τους στον τάφο και τους οικείους τους. Η ανθρωποθυσία ήταν έθιμο «λιγότερο βάνουσο» από την καταδίκη των ζωντανών να ταφούν μαζί με τον νεκρό.

Ο αετός του Προμηθέα

Προχωρώντας ο Ηρακλής στον δρόμο που του χάραξε ο Νηρέας, βρέθηκε στις Θερμυδρές, τα θερμά λουτρά της Λίνδου, στη Ρόδο. Βρήκε ένα αμάξι που έσερναν δυο ταύροι, έλυσε τον ένα, τον θυσίασε και τον έφαγε. Ο βοηλάτης που δεν μπορούσε να υπερασπιστεί το ζώο του, ανέβηκε σε ένα βουνό και ξέσπασε σε κατάρες. Ο Απολλόδωρος σημειώνει ότι, ακόμα και στην εποχή του (2^ο π.Χ. αιώνα), όταν θυσίαζαν εκεί στον Ηρακλή, συνόδευαν την τελετή με κατάρες!

Ο Ηρακλής συνέχισε την πορεία του και βρέθηκε στην Αραβία κατά τον Απολλόδωρο, στην Αιθιοπία κατ' άλλους. Βασίλευε εκεί ο Ημαθίωνας, γιος του Τιθωνού και της Ηώς. Προσπάθησε αυτός να εμποδίσει τον Ηρακλή να περάσει. Αναπόφευκτα, συγκρούστηκαν. Ο Ημαθίωνας σκοτώθηκε. Ο Ηρακλής εγκατέστησε στον θρόνο τον αδελφό του, Μέμνονα, και συνέχισε την πορεία του. Βρέθηκε στον Καύκασο.

Ήταν εκεί δεσμώτης ο Προμηθέας και υπέφερε το μαρτύριο κάθε δυο μέρες να του τρώει το συκώτι ένας αετός, γιος της Έχιδνας. Για χρόνια, το συκώτι ξαναγεννιόταν, ο αετός επέστρεφε και το ξανάτρωγε κι αυτή η ιστορία συνεχιζόταν. Ο Ηρακλής ρώτησε τον Προμηθέα πώς και βρέθηκε σ' εκείνη την κατάσταση κι αυτός του διηγήθηκε την ιστορία του. Παραφύλαξε ο Ηρακλής κι όταν ο αετός εμφανίστηκε πάλι, τον σημάδεψε με το τόξο του. Το βέλος του ήρωα σκότωσε τον αετό κι απάλλαξε τον Προμηθέα από αυτό τουλάχιστο το μαρτύριο. Ευγνωμονώντας, ο γιος του Ιαπετού εξήγησε στον ημίθεο, τι έπρεπε να κάνει για να πάρει τα χρυσά μήλα, με πιο κύριο το ότι καλό θα ήταν να μην πάει να τα κόψει ο ίδιος αλλά ο Άτλαντας (ο αδελφός του Προμηθέα, αυτός που κρατούσε στους ώμους του τις κολόνες του ουρανού). Και τον συμβούλεψε, τι να προσέξει από τις πονηριές του αδελφού του.

Περνώντας από τη Μακεδονία, ο Ηρακλής βρέθηκε στις όχθες του Εχέδωρου ποταμού. Εκεί, συγκρούστηκε με τον Λυκάονα και τον σκότωσε. Ο τόπος ήταν ο ίδιος με εκείνον, στον οποίο ο Απολλόδωρος τοποθετεί την μονομαχία του Ηρακλή με τον Κύκνο. Και ο Λυκάονας ήταν γιος του Άρη και της Πυρήνης, αδελφός του Κύκνου και ίσως του Διομήδη. Τελικά, και τα τρία αδέρφια σκοτώθηκαν από τον ημίθεο που συνέχισε ακάθεκτος τον δρόμο για τον κήπο με τα χρυσά μήλα.

(τελευταία επεξεργασία, 30 Αυγούστου 2021)